НЕПОЗНАТА ГЛАВА

ПРЕДИ СЛЕДВАЩИЯ ХОД

Историята зад победите — и решенията, които остават след тях

Мусаши · Сун Дзъ · Такуан Сохо

Безплатна първа глава

1. Шейсет победи и един въпрос

Повече от шейсет победи. Нито едно поражение. И въпрос, който Мусаши задава едва след тях: разбирал ли е изобщо защо побеждава?

Това са неговите числа. В началото на „Книга на петте пръстена“ той поставя първия си двубой на тринайсет години, а останалите — преди трийсетата. Не е оставил независим списък на всяка среща. Оставил е нещо по-неочаквано: съмнение в собственото си обяснение за успеха. [1]

След трийсетата си година, пише Мусаши, се запитал дали е побеждавал, защото действително е разбирал пътя на бойното умение. Може би е имал природна дарба. Може би школите срещу него са били по-слаби. Сам не избира удобния отговор. Продължил да се упражнява сутрин и вечер и поставя по-дълбокото си разбиране едва около петдесетата си година. [1]

Можем да спорим за точния брой на двубоите. Текстът ни дава по-сигурен факт за автора си: в късния си труд той отказва да нарече резултата доказателство за майсторство. Тази разлика ще води цялата книга.

Този въпрос става още по-неудобен, когато човек реши да предаде умението си. Дарбата не се преподава. Случайно благоприятният противник също не може да се обещае на ученика. За да напишеш книга за бойното изкуство, трябва да

извадиш от преживяното нещо, което друг може да наблюдава и упражнява. Така четем разстоянието между ранните победи и късния трактат: не като доказателство, че младият Мусаши не е умеел нищо, а като негов отказ да сбърка резултата с обяснението. Това е наш прочит на признанието му, не мисъл, която той е записал с тези думи.

Веднъж си спечелил — значи знаеш. После си спечелил пак — значи методът е безгрешен. Толкова е лесно да повярваш на този разказ, че дори не забелязваш кога спираш да проверяваш причините.

Когато Мусаши прекарва последните си години в Кумамото, заниманията му не се изчерпват с меча. Музеят там пази и представя негови писмени и художествени работи. „Книга на петте пръстена“ принадлежи на този късен период: човекът, когото помнят с двубоите, оставя труд за това как се учи, наблюдава и действа. [2] В него няма бърз път от първа победа до майсторство. Самият автор поставя десетилетия между двете.

Оцелял е и друг, много по-кратък текст. В музея в Кумамото се пази оригиналът на „Доккодо“ — тесен лист, дълъг почти метър, изписан с кратки положения за начина, по който Мусаши иска да живее. В тях се появяват желанието, завистта, раздялата, любовта, притежанието и старостта. Това не е продължение на списъка с победи. Прилича повече на сметка на човек със самия себе си. [3]

Не знаем дали е живял без колебание според всеки от тези редове. Един документ може да покаже какво човек е решил да запише; не може да ни даде достъп до всяка негова постъпка и

чувство. Не бива и да превръщаме личните му ограничения в задължения за всички. Отказът му от богатство в старостта не е разумен финансов план за човек, който днес трябва да плаща наем и да се грижи за други. Редът за любовта не е доказателство, че никога не е обичал.

Двата текста заедно поставят въпрос, който легендата за непобедимия меч трудно побира: **можеш ли да печелиш и все пак да не разбираш защо?**

Това се случва далеч от бойното поле. Една продажба още не доказва, че имаш устойчив бизнес. Едно повишение не доказва, че си избрал работа, в която искаш да живееш. Един спечелен спор не доказва, че близкият човек те е разбрал. Резултатът има значение; важно е и как е постигнат, дали може да се повтори и какво е струвал.

Мусаши не ни оставя универсална формула за тези решения. Оставя нещо по-трудно за продаване: разстоянието между успеха и знанието. Той е минал през него бавно. Следващата история започва от въпроса, който сам не е затворил: как се виждат условията на една победа, преди тя да те убеди, че вече знаеш всичко?